

retten: Arbejdshus efter § 62 nr. 1 og 4; landsretten: fængsel i 9 mdr., „da tiltalte ikke i de senere år har pådraget sig langvarig fængselsstraf“.

2. ØLD 12/2 1948: Født 1907, fra 1942—47 6 straffe for berigelsesforbrydelser og kriseforseelse fra fængsel i en md. til (senest) fængsel i et år, 3 af dommene for cykeltveri; frasepareret, handler med blomster på torvet; efter sidste erklæring fra fængslet: sløj og tarvelig, drikfæddig og asocial. Nu begået tyveri af uaflåset cykel. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 8 mdr.

3. ØLD 5/2 1948: Født 1887, fra 1911—1930 11 berigelsesforbrydelser, 1945 fængsel i 60 dage for underslæb, 1946 fængsel i 1 år for underslæb og bedrageri, sidst løsladt 28/7 1947, derefter nogle dage hjulpet på grønttorvet, ifølge retslægerådet er strafegnetheden yderst tvivlsom; uanset at lette aldersforandringer forbyder strengt arbejde tilrådes arbejdshus. Omkring 1/9 1947 begået underslæb ved at forbruge 150 kr., betroet til indkøb af frugt m. v. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 1 år (dissens, der vil stadfæste underrettens afgørelse).

4. ØLD 18/2 1948: Født 1917, 1935—1938 4 tilfælde af brugstyveri med hensyn til motorkøretøjer, 1941—43 fængsel i 5 mdr., 1 år, 5 mdr. og 2 år for tyveri og hæleri. Nu gjort sig skyldig i alfonseri ved gennem 3 mdr. delvis at have ladet sig underholde af sin kæreste. Tillige et mindre tyveri. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 1 år 3 mdr.

5. ØLD 16/3 1948: Født 1913, 1934—1940 mindre straffe for betleri og tyveri, 1940—1945 i tysk krigstjeneste, 1945 fængsel i 60 dage for tyveri fra forretning, hvor tiltalte ville betle, 1946 fængsel i 8 mdr. og i 6 mdr. for tyverier fra logi m. v. Nu stjålet 2 overfrakker, der hang uden for forretning, solgt for 100 kr., som blev brugt til spiritus og til at leve for. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 1 år.

6. ØLD 27/5 1948: Født 1915, en sluttet sag i 1937, 1938 betinget fængsel i 60 dage for tyveri, 1938 fællesstraf fængsel i 5 mdr. for tyveri, 1939—1941 beværterlovssager (smugkro m. v.), 1944 fængsel i 2½ år for indbrudstyveri, handler med blomster, fjerkræ m. v. Nu gjort sig skyldig i hæleri ved at sælge og forsøge at sælge stjålet tøj til marskandiser. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 6 mdr. „efter arten af de tidligere overgåede straffedomme“.

7. ØLD 1/6 1948: Født 1919, 1937 fængsel i 30 dage betinget for tyveri, 1939 fængsel i 70 dage som fællesstraf for hæleri, 1942 fængsel i 8 mdr. for tyveri, 1944 fængsel i 1½ år for tyveri, underslæb m. v., 1946 fængsel i 1 år for tyveri, gennemgående haft løst arbejde som bagerikarl. Nu gjort sig skyldig i indbrud ved at stjæle 1300 kr. og 12.300 cigaretter fra en forretning. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 2½ år.

8. ØLD 10/6 1948: A født 1913, 1933—45 7 straffe for tyveri m. v., i 1942 fængsel i 1 år, i 1945 fængsel i 6 mdr. for hæleri, siden sidste

løsladelse konstant haft arbejde i tørvemose. B født 1901, 1935—1946 8 straffe for tyveri m. v., senest fængsel i 1 år, på fri fod ca. 4 mdr. efter sidste løsladelse, i denne tid tjent ca. 110 kr. ugentlig ved reparationsarbejder. Nu gjort sig skyldige i indbrudstyveri i forening, bl. a. stjålet pengekasse med 200 kr. og spiritus: Underretten: arbejdshus; landsretten: Fængsel i henholdsvis 1½ og 2 år (anklagemyndigheden, der først for landsretten havde fremskaffet nærmere oplysninger om de tiltaltes arbejdsforhold, havde nu erklæret sig enig i tidsbestemt straf).

9. ØLD 12/7 1948: Født 1902, 1918—1947 12 straffe bl. a. for tyveri, seneste tyveristraf i 1945: fængsel i 5 mdr., i 1947 fængsel i 6 mdr. for alfonseri, fra 1942 haft ophold i København, hvor han „handlede for sig selv“, fra februar 1947 arbejde hos slagter 3—4 dage om ugen. Nu gjort sig skyldig i hæleri ved at købe sølvtoj for 75 kr., som han videresolgte for 110 kr. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 1 år.

10. ØLD 15/7 1948: Født 1916, 1935—1947 7 straffe for tyveri og bedrageri, i 1942 fængsel i 7 mdr., 1944 i 30 dage, 1947 i 4 mdr. Nu gjort sig skyldig i alfonseri ved i nogle mdr. at have ladet sig underholde samt i hæleri ved at videresælge et stjålet gevær. Underretten: arbejdshus; landsretten fængsel i 1½ år.

11. ØLD 4/8 1948: Født 1918, 1938 fængsel i 40 dage betinget for tyveri, 1939 fængsel i 4 mdr. som fællesstraf for tyveri, 1940 fængsel i 1½ år for tyveri, 1942 fængsel i 8 mdr. for tyveri, 1943 fængsel i 1 år 3 mdr. for tyveri, 1945 fængsel i 2 år for hæleri, 1947 fængsel i 6 mdr. for hæleri. Selvstændig skræddermester, ugift, har helt godt at bestille, men drikker. Nu stjålet spiritus ved indbrud. Underretten: arbejdshus; landsretten: fængsel i 2 år.

12. ØLD 3/9 1948: Født 1916, 1939 fængsel i 4 mdr. betinget for tyveri m. v., 1940 fællesstraf fængsel i 1 år 3 mdr. for tyveri m. v., 1944 fængsel i 1 år for tyveri m. v., 1945 fængsel i 3 år for tyveri m. v. Løsladt i april 1948, i månederne derefter under en „tourné“ stjålet 2 cykler, foretaget 2 indbrud for at få spiritus, begået 10 sommerhustyverier for at få mad, desuden småtyverier. Underretten: arbejdshus, landsretten: fængsel i 2 år.

13. ØLD 24/8 1948: Født 1914, 1938 fængsel i 60 dage for underslæb, 1943 fængsel i 8 mdr. for tyveri m. v., afholdspålæg og anbringelse på helbredelsesanstalt for drankere, 1945 fængsel i 4 mdr. for underslæb og overtrædelse af afholdspålæget, 1945 arbejdshus for tyveri, prøveløsladt 1/9 1947, derefter beskæftiget som køkkenkarl, ifølge lægeerklæring ikke længere holdepunkt for spiritusmisbrug, slap og energiløs, strafpåvirkeligheden ringe. Nu stjålet nertzcollier og rationeringsmærker fra logi og begået tyveri fra garderobeskab på arbejdspladsen. Underretten: fængsel i 8 mdr., landsretten: arbejdshus.

Sammenfattende kan man vist herefter godt sige følgende: I tilfældene 8, 9 og 11 har tiltalte haft et sådant erhverv, at betingelserne

for idømmelse af arbejdshus ikke forelå; i tilfældene 2 og 5 har betingelserne vel nok været opfyldt, men det har drejet sig om små tyverier; i tilfælde 12 har tiltale ikke nået at demonstrere muligheden for at opnå et erhverv, efter at han blev løsladt, da han har fortsat tyverierne straks efter løsladelsen, hvilket egentlig ikke bør komme ham til gode; overfor alfonser synes der ikke at være tilbøjelighed til at anvende arbejdshus, se tilfældene 4 og 10. I tilfælde 7 har man måske fundet tiltalte for farlig til at kunne betegnes som arbejdshuskandidat, og i tilfælde 3 har muligvis den nedsatte arbejdsevne gjort sig gældende. De i tilfælde 1 og 6 angivne begrundelser — henvisninger til de tidligere straffes længde og arten af tidligere straffedomme — synes ikke at træffe det rette. Stort set kan man sige, at den overordnede instans synes at vise stor tilbageholdenhed overfor anvendelse af arbejdshus. Det må herved bemærkes, at motiverne til straffelovens bestemmelser om arbejdshus (betænkning 1923 sp. 156) forudsætter, at en almindelig straf udmålt efter almindelige regler kunne blive temmelig ringe („på den anden side vil anvendelse af langvarige og strenge fængselsstraffe ofte ikke stå i rimeligt forhold til den begåede forbrydelse“). Arbejdshus er altså også tænkt anvendt efter mindre forseelser. Særlig med hensyn til alfonser er der et mærkbart hul i straffeloven. Da alfonseriforbrydelsen er omhandlet i kapitlet om sædelighedsforbrydelser, kan man ikke anvende § 62 nr. 1, medmindre der tillige er begået berigelsesforbrydelser eller løsgængeri, og § 62 nr. 3, der kan anvendes overfor sædelighedsforbrydere, kan ikke anvendes, medmindre alfonsen tidligere er dømt for sædelighedsforbrydelse eller har været indsat i arbejdshus, og sandsynligheden herfor er ringe, da alfonserisager er bevismæssigt vanskelige sager. Og endelig: hvis alfonsen som i de foreliggende tilfælde tillige har begået mindre berigelsesforbrydelser, synes domstolene utilbøjelige til at anvende § 62 nr. 1. Motivernes antagelse af, at arbejdshus vil blive anvendt overfor de „mere uskadelige alfonser“ (betænkning 1923 sp. 158) vil derfor kun slå til i relativt få tilfælde. I årene 1933—1944 er arbejdshus gennemsnitlig kun anvendt knap 3 gange årligt overfor alfonser.

II. Straffelovens § 57 gennemfører det princip, at der ved fastsættelse af straf for forbrydelse i prøvetiden efter en betinget dom, foretages en absolut kumulation af den betinget idømte straf og den nu forskyldte straf. Alligevel har man dog ment, at man kan fastsætte fællesstraf af ungdomsfængsel, Ugeskrift for Retsvæsen 1934

s. 1014, 1935, s. 631, eller af arbejds- og ugeskrift for Retsvæsen 1938 s. 1090. Uanset at § 57 forudsætter, at den betinget dømte nu har gjort sig „skyldig til straf“, har ØLD af 3/5 1948 antaget, at også psykopatforvaring kan idømmes som fællesstraf. Ved den betingede dom var der idømt fængsel i 40 dage, begge domme for sædelighedsforbrydelser. Herved er der gjort et nyt brud på princippet om den absolutte kumulation.

III. Efter straffelovens § 56 kan kun idømmes betinget: bøder, hæfte indtil 2 år og fængsel indtil 1 år (jfr. dog § 85, 2. stk., hvorefter i visse tilfælde også højere straffe kan idømmes betinget), hvorimod særforanstaltninger ikke kan idømmes betinget. Det samme resultat kan dog omtrent opnås ved foreløbig at anordne et tilsyn efter § 70 med forbehold om, at retten ved kendelse kan træffe mere vidtgående foranstaltninger. Dette er sket ved ØLD af 3/9 1948, der idømte en kvinde, der led af depressioner og nu havde stjålet en tegnebog med 30 kr. på en beværtning, tilsyn ved Dansk Værneselskab samt afholdspålæg med forbehold om, at manglende overholdelse af afholdspålæget og overtrædelse af tilsynets forskrifter kunne medføre, at der blev truffet mere indgribende foranstaltninger. En tilsvarende formel er anvendt ved en nævningeretsafgørelse i Ugeskrift for Retsvæsen 1943 s. 1200, ved hvilken man specielt fremhævede muligheden af anbringelse i sindssygehospital.

IV. Pladsmanglen på forvaringsanstalten for psykopater og psykopatfængslet er efterhånden følelig, så følelig, at domstolene er begyndt at tage med i deres overvejelse om anbringelse et af de to nævnte steder, at den domfældte må hensidde i varetægt i længere tid. ØLD af 13/10 1948 har i modsætning til underretten, der idømte psykopatfængsel i 8 mdr., idømt almindelig fængsel i 1 år, *dels* fordi retten ikke fandt det aldeles udelukket, at tiltalte var påvirkelig for straf, *dels* under hensyn til, at tiltalte ikke kunne forventes modtaget „før efter adskillige måneders forløb“. Tiltalte, der var født i 1926, havde begået 6 tyverier i sin plads og fra sin logivært, ligesom han havde truet sin ægtefælle på livet og strammet et halstørklæde om hendes hals. Han var i 1946 straffet med 1 års fængsel for landssvig, frosset ud fra pladser, efter retslægerådet umoden og impulsiv psykopat, og det ansås særdeles tvivlsomt, om tiltalte er egnet til påvirkning gennem straf. På grund af betydelig risiko for nye farlige handlinger anbefales anbringelse i psykopatforvaringsanstalt. — Da det vel sjældent er aldeles udelukket, at en tiltalt er påvirkelig for straf,